

4. Супрун В. М. «Мова перемоги» в інформаційному дискурсі війни. *Обрії друкарства*. 2022. С. 131–142.

5. Черватюк В. Б. Вплив громадянського суспільства на ефективність інформаційної політики держави в період війни. *Юридичний вісник*. 2022. №3. С. 116–121.

*Анастасія Тагамлицька,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 061 Журналістика,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Науковий керівник – кандидат філологічних наук,
старший викладач Тетяна Ценкало*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ В ДИТЯЧИХ ЖУРНАЛАХ «ПІЗНАЙКО» ТА «КУЛЯ»

Знання рідної історії, традицій, народної культури лежать в основі національної самосвідомості особистості. Саме тому в сучасних дитячих журналах окрему увагу приділяють інформації про українські традиції, звичаї, обряди та візуальне мистецтво.

О Берегова відзначає, що звичаї, традиції та обряди українського народу належать до найдавніших кодово-символічних комунікаційних форм: «Звичай – це спосіб людської діяльності в побутовій і професійних сферах, що спирається на певні кліше і передається від одного покоління до іншого через спеціальний код наслідування без змін. Звичай, як і обряд, традиція, належить до традиційної форми засвоєння культури» [1, с. 128-129]. «Національна культура – це синтез цінностей, створених різними прошарками та класами окремого суспільства» [5, с. 26].

О. Косяк вважає, що міфологічно-ритуальна комунікація на сучасному етапі розвитку людства є ефективною, «оскільки людина як духовна істота незмінно потребує культу, втіленням якого колись були стародавні ритми свят, карнавалу, громадських зібрань, властивості соборів, які символізували цілісність світу» [3, с. 110].

У рубриці «Мої традиції» журналу «Пізнайко» розповідається про незмінний елемент Різдва в Україні – дідух. «*Дідух (або: діді, коляда, колядник, сніп, король) – дідівський дух – дух дідів, тобто всіх прапрацюрів роду. У ньому зимує дух предків. За обрядом, українці так ніби запрошували на свята душі померлих родичів.ж. А також просили багатого врожаю*» (Пізнайко. 2022. № 1. С. 10). Діти можуть дізнатися про традиції плетіння святкового снопа, його різновиди, способи прикрашання. Вказується, хто мав брати участь в обряді занесення дідуху в оселю, в якому місці його ставили в хаті, через який час виносили надвір, як вимолочували, як сіяли з нього зерно та як спалювали соломку. Також редактори розмістили одну із відомих колядок, яку традиційно виконували українці в Різдвяні свята.

Ритуал – це «канонізована (в інтерпретації сучасності, напевно, – релігійна) комунікація, котра, як вважають, здатна впливати на природні й надприродні сили. Ритуалом головно були лише дії надзвичайно сакрального характеру, у яких форма виконання жорстко регламентувалася й містила норми складних символічних дій (начебо незбагненних для обмеженого людського розуму), що передавалися спадково» [3, с. 111]. Обряд же вважається набагато приземленішим явищем, що «пов'язане не так

зі спілкуванням із божествами, як із облаштуванням побуту та родинного життя» [3, с. 111].

В. Ривліна акцентує на тому, що мистецтво часто розглядають як компонент суспільного життя, що «відбивається в мові, поведінці, ритуалах і міфах тієї або іншої групи людей. Таке розуміння зародилося в антропології, яка вивчає історично зумовлені особливості народів, що відрізняють їх від інших – передусім спосіб мислення й ціннісні орієнтації, системи символів, традиції і ритуали» [4, с. 81].

Ставлення людини до національних традицій, свят, рідної культури відображається в національній свідомості. За М. Фурсою, «національна свідомість – іманентна духовна складова національної культури – особливої форми існування загальнолюдського культурного процесу» [6, с. 13]. Розповідаючи дітям про День захисника України, котре святкується 14 жовтня, редактори також подають довідку про історичні витоки цього свята. Православні християни у цей день святкують Покрову Пресвятої Богородиці, яка стала символом заступництва через те, що, за переказами, у Константинополі в 910 р. Діва Марія укрила людей своїм Покровом від загарбників. Днем українського козацтва вважається також 14 жовтня, тому що козаки також вважали Богородицю своєю покровителькою, побудували на Січі церкву і *«саме цього дня скликали Велику раду, на якій обирали гетьмана й визначалися з подальшими військовими планами»* (Пізнайко. 2021. № 10. С. 3). І. Гутник звертає увагу на козацьку педагогіку, *«яка формує у дітей і молоді синівську любов до рідної мови, культури, землі, народу, Батьківщини, виховує в них незламну силу волі й духу, високу лицарську мораль, духовність»* [2, с. 47].

У рубриці «Традиції» журналу «Куля» в матеріалі під назвою «Український народний стрій» розповідається про народний костюм (Куля. 2020. № 10. С. 13), про традиційну українську їжу під назвою «Що колись їли» (Куля. 2020. № 9. С. 14), про українські традиційні вареники-пироги та їх символіку і ритуальне значення (Куля. 2020. № 2. С. 6), про танок гопак та його історію (Куля. 2019. № 7. С. 12).

У рубриці «Довідник» журналу «Куля» опубліковано матеріал «Боги, яких ми не знали» про язичницький пантеон богів і духів (Куля. 2019. № 7. С. 14). Про «національні» рослини та їх традиційне значення розповідається в журналі «Куля» в рубриці «Кулин довідник» (Куля. 2019. № 3. С. 14-15).

У рубриці «Мої традиції» журналу «Пізнайко» зустрічається розповідь про чорнодимлену кераміку села Гавареччина Львівської області. Дітям у доступній формі розкривається технологія виготовлення та випалювання гаварецьких виробів, що пройшла крізь роки: про глину, котру копають лише поряд із селом, про піч-горн, про дим, що *«проходить крізь розпечені вироби й надає їм чорного відтінку»* (Пізнайко. 2022. № 2. С. 26). О. Берегова зазначає, що посуд, як одяг та інші предмети побутового вжитку, *«теж є комунікаційним кодом соціального стану людини, майнових, професійних, регіональних відмінностей»* [1, с. 133].

Отже, національна культура представлена в рубриках «Мої традиції» журналу «Пізнайко», «Традиції» і «Кулин довідник» журналу «Куля». Діти мають змогу дізнатись про обрядодійства, пов'язані з різдвяним дідухом, святом Покрови Пресвятої Богородиці тощо. Детально у виданнях для дітей описано традиційний український одяг, посуд, їжу, кераміку, намисто, танці та ін.

Список використаної літератури

1. Берегова О. Комунікація в соціокультурному просторі України : технологія чи творчість? : наукове видання. Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2006. 388 с.

2. Гутник І. Козацька педагогіка як складова системи національного виховання молоді. *Початкова школа*. 2003. № 10. С. 47-49.
3. Косюк О. Теорія масової комунікації : навч. посіб. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. 384 с.
4. Ривліна В. Медіатизація мистецтва : комунікаційні аспекти : дис... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.01 – теорія та історія соціальних комунікацій. Дніпро, 2021. 194 с.
5. Словник культурологічних термінів для студентів усіх спеціальностей заочної та денної форм навчання / уклад. О.Д. Паршакова. Краматорськ : ДДМА, 2009. 41 с.
6. Фурса М. Понятійно-структурний аналіз національної свідомості: автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.03. Львів, 1996. 23 с.

*Олександра Самборська,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 061 Журналістика,
Національний університет «Львівська політехніка»,
Науковий керівник – кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент Зоряна Галаджун*

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ НА СТОРІНКАХ ВИДАННЯ «УКРАЇНСЬКА ПРАВДА» (2019 – 2022 РОКИ)

«Українська правда» — українське суспільно-політичне медіа, яке заснував Георгій Гонгадзе у квітні 2000 року. Видання відіграло важливу роль у інформуванні громадськості під час Помаранчевої революції 2004 року та було форпостом української розслідувальної журналістики у 2007–2010 роках [4]. Інститут масової інформації неодноразово визначав «Українську правду» як одного з лідерів із дотримання журналістських стандартів серед всеукраїнських інтернет-видань [1, с. 2]. У виданні про Президента України Володимира Зеленського є багато матеріалів, починаючи від початку президентської кампанії 2019 року, на сьогодні про нього є окрема вкладка у переліку тем [3].

У 2019 році про В. Зеленського писали переважно як про шоумена, коміка чи актора, його громадська позиція чи діяльність не коментувалась. До прикладу, у статті «Зеленський зустрівся з політтехнологами щодо виборів» за 26 жовтня 2018 року є такі тези, як: «Шоумен, лідер «Кварталу 95» Володимир Зеленський, кандидатуру якого останнім часом включають у всі соціопитування щодо президентських виборів, зустрівся влітку з кількома політтехнологами», «До найближчого оточення актора, з яким В. Зеленський працює по виборах, зараховують лідера партії «Слуга народу» Івана Баканова, Бориса та Сергія Шефірів, Сергія Трофімова та Юрія Костюка. Всі вони є керівниками та сценаристами студії «Квартал 95», «Саме ці люди разом із В. Зеленським створюють кіношну передвиборчу кампанію», «...Через брак політичного, економічного та управлінського досвіду команда “Кварталу” бере поради в експертів...». У матеріалі від 21 січня того ж року «Партія висунула Зеленського в президенти» згадується про його бізнес в Росії, який він спочатку заперечував. Словосполучення: «шоумен і кандидат в президенти Володимир Зеленський» зустрічається майже в кожній статті в якій про нього згадується. Ось кілька уривків: «Шоумен і кандидат в президенти Володимир Зеленський заявив, що зміщення часу зі зверненням президента Петра Порошенка в новорічну ніч на телеканалі «1+1» було